

ZEMĚ ZASLÁBENÁ VI.

Ášter 1/2, 01 duben 2014

A je tu ráno a my míáme opřt do Jeruzaléma. Tentokrát na opašnou stranu údolí Kidrónu, na Olivovou horu. Jdeme tak trochu proti proudu Áasu a na dne; ní – kÁmesÁanské – putování zaÁneme v kapli Nanebevstoupení.

Osmiboká kapele je pozÁstatkem kostela postaveného kÁmíÁáky ve 12. století, po zniÁení kostela byla pÁmemÁnÁmešitu. Ve stÁmedu se nachází mramorový balvan s otiskem poslední šlépÁje Krista. Fronta do kaple a h„dzien dobry“ a „jeden dolar, dva dolar“ všudypÁmítmných pouliÁních prodavaÁÁkorálkÁ zrcátek dávají tušit, co nás Áeká: poÁetné polské a ruské výpravy, skrz které se nám bude celý den prodíratí.

V sousedství kaple stojí byzantský kostel Pater Noster s velkou zahradou. Zdi kolem atria jsou osázené keramickými kachly s textem OtÁenáše ve všech moÁých jazycích vÁetnÁ napÁíklad majštiny :-). Do jeskynÁ v zahradÁ, kde JeÁíš uÁil apoštoly modlitbu PánÁ, stojí strašlivá fronta, která se nikterak nehýbe, protoÁe uvnitÁm jedna z výprav slouÁí „mini-mši“. Tak jen velmi nedisciplinovanÁ nakouknou z druhé strany východem.

Z vyhlídky popatÁíme na Chrámovou horu pÁmímo proti nám a vÁbec celý Jeruzalém.

Kolem nejstaršiho, nejvÁtšiho a nejÁádanÁjšiho Ááidovského hÁbitova scházíme do údolí. Všechny hroby smÁÁmí k Chrámové hoÁme, protoÁe aÁ jednou pÁmíjde Mesiáš, zmrtvýchvstali se mu bš dívat pÁmímo do tvÁme. Na hÁbitovÁ je liduprázdno, poÁád ještÁ je šabat a o šabatu Áíde na nechodí. Koheni nesmí na hÁbitov chodit vÁbec, neb se nesmí zneÁistit dotykem mrtvoly ani místem, kde jsou mrtvá Ála pÁechovávána.

Proto na nÁkterých hÁbitovech jsou zbudovány nadzemní lávky, to prej pak návštÁva nevadí. Jak komu asi, v letadle s námi jeden takový cestoval, a jak jsme se zaÁali blíÁí k pobÁmeÁí, zahalil se celý do pláštÁnky. EvidentnÁ ani nÁkolika kilometrová vzdušná mezera není dostateÁná, ještÁ je tÁeba se odizolovat kusem igelitu.

KdyÁ JeÁíš na jaÁme r. 33 došel na dohled Jeruzaléma, zaplakal nad jeho zkázou a jako pÁipomínka tš správného tušení stojí ve svahu Áímskokatolický kostel Dominus Flevit (Pán zaplakal). Má tvar slzy. PÁmí s souÁasného kostela byly odkryty základy kláštera z 5. století (kousek mozaikové podlahy je k vidÁní) a také rozsáhlé pohÁebištÁ s netradiÁními urnami. Kolem pÁelomu letopoÁtu se v pomÁrnÁ krátkém období pohÁbí tak, Áe se nechali zpráchnivÁt, a teprve pak se jejich ostatky uloÁily do keramického, cca 80 cm dlouhého truhlíku a pohÁbily. Délka truhlíku se odvíjela od nejdelši lidské kosti – kosti stehenní.

Na úpatí Olivové hory jsme pak navštívali Getsemanskou zahradu s prastarými olivovníky. Dva tisíce let sice staré nejsou, nicménÁ podle radioaktivního uhlíku oslavily nÁkteré stromy 900. narozeniny a tím se zaÁadily k nejstarším listnatým stromÁm na svÁtÁ. DNA testy ukazují, Áe pocházejí ze stejné mateÁské rostliny. Název Getsemany je aramejského pÁvodu a znamená „olivový lis“. Olivovníky v zahradÁ stále plodí a olej vylišaný ze sklizených oliv se pouÁívá pro sakrální úÁely.

Vedle zahrady stojí kostel Utrpení, který je postaven nad skálou, kde JeÁíš v noci pÁmed svým zatÁením proÁív smrtelnou úzkost z vÁcí nadcházejících, zatímco jeho uÁedníci si klidnÁ usnuli. Áeast „skály“ je uvnitÁm koste a Áást venku v zahradÁ.

V Getsemanské zahradÁ také pohÁbili uÁedníci JeÁíšovu matku a nad jejím prázdným hrobem dnes stojí pravý kostel vyhloubený ve skále. Je postaven ve tvaru kÁmíÁe a schází se do nÁj po dlouhém schodišti jak do tunelu. Vedle kostela je pak Getsemanská jeskynÁ, kde byl JeÁíš zatÁen.

A pak uÁ jen pÁekroÁíme Kidrón a stoupáme vzhÁru k hradbám Starého mÁsta. Kousek za Lví bránou jsme navštívali kÁmíÁký kostel sv. Anny a Bethesdu. Podle tradice zde Áili Jáchym a Anna, rodiÁe Panny Marie, která se zde také narodila. Románský kostel byl postaven v r. 1140 a aÁ v prÁbÁhu staletí chátral a chátral, naštÁstí nedochátral. Osmanští Turci ho za podporu v krymské válce nabídli nejprve Anglii, avšak královna Viktorie vzala za vdÁk radÁji Kyprem, tak kostel získali Francouzové. Dnes ho spravuje kongregace bílých otcÁ a má krásnou akustiku, prý nejkrásnÁjši v celém JeruzalémÁ.

Rybník Bethesda byly obrovské, 13 m hluboké rezervoáry na vodu vystavÁné ve vyschlém korytÁ potoka, které se zaplÁovalo vodou pouze v období dešÁ. SlouÁily jako zdroj vody pro Jeruzalém i nedaleký Chrám. Za Heroda Velikého se zmÁnily na mÁstské láznÁ. Vody v nádrÁích mÁly údajnÁ léÁivou moc, takÁe se kolem zdrÁovalo mnoho

nemocných. V byzantské době byla na místě nádrží postavena obrovská bazilika.

Kousek odsud, v bývalé římské pevnosti Antonia, začíná Via Dolorosa – Cesta bolesti, po které se Křesťané vydávají. Zde byl Ježíš odsouzen, vyznán a bičován. Dnes je tu muslimská kolej a františkánský klášter. V kapli Bičování jsou v podvodním kamenném dláždění vyryté hrací plány, které sloužily římským strážím ke krácení dlouhé chvíle.

Odtud se Via Dolorosa vine se úzkými uličkami muslimskou čtvrtí. V místě sedmého zastavení, kde Ježíš podruhé padl pod křesťanem ve starověku konaly městské hradby. Devátým zastavením, kde Ježíš padá pod křesťanem 600 m dlouhá Via Dolorosa jakožto ulice končí, a zbývajících 5 zastavení je už v chrámu Božího hrobu.

Z podvodního kostela, který nechala na Kalvárii postavit Helena, matka císaře Konstantina, se zachovala pouze část rotundy. Téměř do základů zbouraný svatostánek pak znovu vybudovali křesťané. Po roce 1187, kdy byl Jeruzalém dobyt sultánem Saladinem, získalo správu nad bazilikou společně několik křesťanských církví a bylo zadáno na spory;

Pro sultána klíče od chrámu do opatrování palestinské rodiny a dodnes vchod hlavní křesťanské svatyně každé ráno otevírá a večer zamyká muslim :-)

Dnes se na správu chrámu podílí celkem šest křesťanských církví – katolická, arménská, řecká pravoslavná, syrská pravoslavná, koptská a etiopská. Všechny chrámové prostory, výklenky a kaple mají mezi sebou rozdělené s přesností na centimetr. Chrám není v úplně nejlepšímu stavu, v 19. a 20. stol. byl značně poškozen požárem a zeminotřesením, ale opravy jsou tak pomalé jak v nedohlednu. To je tak, když nemovitost má několik zájmových spoluvlastníků;

Na hlavním portále stojí na římsce pod jedním z oken opatřených "nehybnými" zábradlími. Legenda praví, že podmínky správy jednotlivých částí chrámu a pokud se sebestačným pohne, dohoda pozbude platnosti. Jedovaté jazyky praví, že obě okna nad vchodem patří arménské církvi, která je také odpovědná za jejich opravu, zatímco řecká pravoslavná církvi a ani jedna z nich není ochotna zábradlí odklidit. Mezitím ten podvodní už dávno shnil musel být nahrazen novým :-)

Hlavní atrakce chrámu: Golgota shora, Golgota zespoda, Boží hrob, Kámen pomazání a kaple sv. Heleny, kde byly nalezeny 3 křesťané, z nichž jeden konal zázraky, čímž si Helena potvrdila, že kope na tom úplně nejpravděpodobnějším Kámen pomazání, který mimochodem pochází z r. 1810, usilovně polévají poutníci vodou z podvodních PET flašek, následně vodu do těch flašek zase smetají a doma ji pak vnitřně podávají těmto nemocným zhusta se sníženou imunitou;

A co na to evangelíci?

Evangelíci si zajdou vně hradeb kousek od Damasské brány do tiché nenápadné zahrady s prostým hrobem, vytesaným ve skále. Říká se mu Zahradní hrob a nedaleká skála svým tvarem připomíná lebku. Mára Blízkovýchodní (podle Herodion, Pastýřská pole a Ejn Kerem)